Algemene beschouwingen inzake de begroting voor 2022

Mijnheer de voorzitter, geacht college, raadsleden en bewoners die meekijken via de televisie.

Graag willen wij om te beginnen stilstaan bij het feit dat onze wereld in een volledig andere situatie terecht is gekomen door de corona pandemie. De gevolgen hiervan zijn nog steeds niet te overzien. Door de corona crisis is het ook stil geweest in onze raadszaal en hebben wij elkaar nauwelijks fysiek ontmoet. Dit heeft ervoor gezorgd dat we verder van elkaar af zijn komen te staan.

Toch heeft deze Corona crisis ons dichter bij elkaar gebracht en er zijn ontzettend veel mooie initiatieven ontstaan waarbij mensen elkaar te hulp schieten. Dat is iets moois om vast te houden. Met man en macht hebben onze ambtenaren, ondernemers, en de inwoners samengewerkt om deze crisis door te komen, echter we zijn er nog lang niet. Elkaar wat gunnen en respect hebben voor elkaars standpunten en belangen zullen we in deze raadszaal ook moeten blijven doen.

Het blijft zoeken naar een goede balans, enerzijds investeren om Beekdaelen voor te bereiden op de toekomst en anderzijds om Beekdaelen betaalbaar te houden en acute problemen op te lossen. Bij de afweging tussen deze twee is het goed om zo nu en dan stil te staan bij het feit dat we uiteindelijk allemaal maar een doel hebben. Een gemeente waar wij, maar ook onze kinderen graag willen wonen.

Voorzitter de afgelopen jaren is veel werk verzet en natuurlijk zijn er verschillen van inzicht. Zo houden we elkaar scherp en met elkaar bepalen we de richting voor Beekdaelen. De begroting die nu voorligt is een uitwerking van de door deze raad vastgestelde kadernota. We hebben inmiddels als fusiegemeente voldaan aan onze wettelijke harmonisatie verplichtingen. De echte stappen om te komen tot daadwerkelijke herijking van het beleid en het realiseren van de geformuleerde ambities zullen we nog moeten zetten. Daar komt bij onze krappe financiële situatie in relatie tot onze hoge ambities.

Des al niet te min willen we de complimenten maken aan de organisatie. Er is wederom hard gewerkt door het ambtelijk apparaat en er zijn bergen werk verzet. We denken dan aan het opstellen van de vele raadstukken, de beantwoording van de artikel 32 vragen en het opstellen van de vele raadsinformatie brieven. Ook dank aan de griffie die dit alles heeft gecoördineerd en telkens zorgt voor de goede voorbereiding van alle vergaderingen en bijeenkomsten.

Door toedoen van het ontbreken van goede landelijke politieke visies zijn we ook in Beekdaelen belandt in een klimaatcrisis, een wooncrisis en een vluchtelingen crisis.

Inzake de klimaatcrisis zien we de overstromingen in Zuid-Limburg en de onomkeerbare stijging van de zeespiegel als voorbeeld. Als Beekdaelen hebben we teveel de energietransitie en wateroverlast als speerpunt genomen en op andere gebieden zijn er te weinig ontwikkelingen te zien. **We willen dan ook van de portefeuillehouder duurzaamheid een toezegging dat hij duurzaamheid integraal gaat oppakken en breder op de kaart gaat zetten?**

In zake de wooncrisis is het alom bekend dat de woningmarkt in Nederland kampt met grote problemen door een haperend landelijk beleid. Het gevolg is onbetaalbare koopwoningen, lange wachtlijsten voor huurwoningen en een groot tekort aan woongelegenheid. Daarnaast moeten we vanwege landelijk beleid jaarlijks tientallen woningen die we niet hebben ter beschikking stellen voor statushouders. Tot voor kort mochten we slechts beperkt bouwen, dit door afspraken die in de

structuurvisie wonen Zuid Limburg zijn vastgesteld. Uit onderzoeken (waaronder de woonmonitor zuid Limburg 2021) blijkt dat we de komende 10 tot 15 jaren een tekort aan woningen hebben in Beekdaelen.

Vooral onze jongeren zijn de dupe van dit landelijke falend beleid en voor onze ouderen zijn weinig tot geen doorstroom mogelijkheden. Jong en oud hebben recht om in onze mooie gemeente Beekdaelen te kunnen blijven wonen. Wel moeten we onze ruimte zo efficiënt mogelijk gebruiken, maar het vraagt ook om politieke keuzes. Als we gaan bouwen dan genereren we het meest als we dat op eigen gronden doen en zo min mogelijk op gronden van projectontwikkelaars. Als raad kunnen we sturen op wat voor soort woningen er gebouwd worden. Het is dan ook goed om te lezen in de begroting dat er momenteel diverse ontwikkelingen zijn.

Inzake de vluchtelingen crisis veroorzaakt door het landelijk en Europees falend beleid wordt aan gemeenten gevraagd hun verantwoording ten nemen. Al tientallen jaren zorgt Beekdaelen voor opvang van asielzoekers en voor woningen voor statushouders. Iets wat de meeste gemeenten in Nederland niet kunnen zeggen. Ook voor de tijdelijke noodopvang voor 450 asielzoekers voor een jaar hebben we medewerking verleend. Wij gaan ervan uit dat andere gemeenten binnen dit jaar nu ook hun verantwoordelijkheid gaan nemen. Voor de Vernieuwingsgroep is de opvang voor een jaar echt het maximale.
De Vernieuwingsgroep heeft ook aangegeven dat de COA bekend staat om zich niet aan afspraken te houden en wij verwachten dan ook dat de noodopvang onmiddellijk dicht gaat als het COA zich niet houdt aan het contract. Voor ons is een eventuele verlenging dan ook niet meer bespreekbaar. Daar willen we nu duidelijk over zijn want afspraak is afspraak. De door u geschreven brief naar het COA is krachtige taal. **Toch willen wij een harde toezegging dat er niet wordt meegewerkt aan een nieuwe verlenging en dat de andere afspraken hoe dan ook streng gehandhaafd blijven worden?**

Inzake de door het rijk verplichte opvang van statushouders op basis van het aantal inwoners zijn wij van mening dat het college moet gaan inzetten om dit te doen op basis van het aantal huurwoningen en niet op basis van inwoners. Beekdaelen heeft in verhouding tot grote steden veel minder huurwoningen. Hierdoor is er een onevenredige druk ontstaan om sociale huurwoningen voor niet statushouders ter beschikking te stellen. **Kunt u ons toezeggen dat u deze lobby gaat oppakken?**

Voorzitter, wat de begroting betreft valt het op dat we te maken hebben met begrotingsposten, die met de nodige onzekerheden zijn omkleed. Zowel bij de lasten, denk aan het sociaal domein en de jeugdzorg, als bij de baten: denk aan de bijdragen uit het gemeentefonds. We zien dat na het vast stellen van de kadernota er nu een heel ander financieel plaatje voorligt. De vraag is hoe we hier mee om moeten gaan in de toekomst. Het lijken wel dagkoersen. **Is het nog wel zinvol om met een kadernota te werken? Wat is de visie van de portefeuillehouder hieromtrent?**

Het ontwikkelplan personeel heeft de grootste invloed op deze begroting. Er wordt 2,8 miljoen incidenteel geld en 340.000 structureel geld gevraagd. Hiermee wilt u de gemeentelijke organisatie doorontwikkelen op basis van een vijftal interventies. U vraagt nogal wat van de raad. De VG denkt dat de plannen nodig zijn, maar wil toch ook de vinger aan de pols kunnen houden. Met name zijn we ook geïnteresseerd in de effecten op de dienstverlening aan de burgers. **De VG had graag een toezegging dat u jaarlijks rapporteert over de effecten en de output van deze interventies?**

De belangrijkste inkomsten waar we wel grip op hebben komen uit de te heffen belastingen. Deze willen we niet onnodig en extra verhogen en dat willen ook onze burgers niet. Een belangrijke discussie is een evenredige verdeelsleutel van de rioolbelasting, waarbij het principe ‘de vervuiler betaalt’ een rol speelt. Hierover zou in samenspraak met de raad een evaluatie komen. **Kan het**

college zeggen hoe deze evaluatie vorm krijgt, omdat hier niks over is opgenomen in deze begroting?

Een van de belangrijkste punten is de dienstverlening en het betrekken van onze burgers. De afgelopen jaren is de dienstverlening op vele afdelingen voldoende te noemen echter op de afdeling ruimte mogen we echt zeggen dat het een crisissituatie was. Positief te benoemen is dat het de laatste maanden langzaam begint te verbeteren maar het is nog lang niet op het niveau dat je mag verwachten van een gemeente. De burgers worden weliswaar telkens eenzijdig geïnformeerd en bestookt met allerlei informatie, echter de communicatie en het in gesprek gaan ontbreekt. Inzake de servicebalies verwachten wij op korte termijn nog een goede motivatie en de daarbij behorende communicatie zodat in het begin van 2022 een besluit over de voorgestelde sluiting genomen kan worden. **Kunt u ons dit toezeggen?**

Voorzitter inzake de huisvesting van de ambtelijke organisatie is de VG van mening dat er spoedig een besluit moet worden genomen door deze raad. Onze voorkeur gaat daarbij uit naar huisvesting in één gebouw. Dat is het beste voor de ambtelijke organisatie en uit de ontvangen informatie is nieuwbouw financieel gezien de beste oplossing. Daarnaast heeft nieuwbouw ook nog de meeste maatschappelijke toegevoegde waarde. Denk hierbij o.a. aan de parkeerdruk, duurzaamheid en flexibiliteit. Alle drie de huidige gemeentehuizen zijn uitermate geschikt om ingezet te worden voor woondoeleinden. Het vinden van een geschikte locatie hiervoor binnen het door de raad aangeven zoekgebied zal geen makkelijke zijn. Indien gewenst mag u van ons ook met een verrassingslocatie komen buiten dit gebied. Als u de raad in ieder geval maar een meerkeuze voorstel voorlegt te zijner tijd.

De prioritering van bestaande en nieuwe projecten moeten voldoen aan 6 P's. Het burgerinitiatief Park de Oirsprong waarvoor u als college geld ter beschikking heeft gesteld om een masterplan op te stellen, wordt in deze begroting niet vermeld. Het burgerinitiatief geeft invulling aan vele inhoudelijke aspecten die ook in deze begroting vermeld staan evenals in andere beleidstukken. Enkel verenigingen uit diverse andere kernen hebben daarnaast aangegeven zich hier mogelijk ook te willen vestigen. Deelnemende verenigingen hebben al activiteiten met deelnemers uit vele andere kernen. Het burgerinitiatief heeft van de gemeente geld ontvangen om een masterplan op te stellen. Na 5 jaar voorbereiding hebben ze nu recht op een voortgang van de ontwikkelingen. **Hier hebben we een motie over ingediend.**

Inzake de verenigingen in de kern Schinveld is er een zoektocht gaande naar onderdak. Een overleg met de eigenaar en de exploitant van Fa-Si-La en de verenigingen in Schinveld zou mogelijk tot een oplossing kunnen leiden. Dit met het doel te komen tot het behoud van de accommodatie als onmisbare schakel in het voorzieningenniveau voor de verenigingen in Schinveld. **Hier hebben we een motie over ingediend.**

Inzake het groenbeheer zien we een verslechtering en is ons niet duidelijk hoe dit komt. Het weer kan hierbij parten hebben gespeeld maar het zit ook in de nieuwe structuur. Te veel worden er te pas en te onpas werkzaamheden verrichten. Te weinig wordt het integraal opgepakt. Jaarlijks zijn er dezelfde terugkomende klachten meestal veroorzaakt omdat de bestekken niet in orde zijn. **Kan het college een toezegging doen dat de bestekken op korte termijn in orde worden gemaakt, dat het onderhoud meer gecombineerd wordt en dat het toezicht verbeterd wordt?**

Inzake de motie om voor iedere inwoner een nieuwe boom te planten zien we dat er alleen maar bomen her en der gekapt worden om gemotiveerde redenen. Daarvoor komt nu een bomen

vervangingsplan. **De vraag is hoe het college invulling wil geven aan het extra planten van bomen?**

De negatieve gevolgen van de openstelling van de Buitenring en de aansluiting op de A76 zijn op meerdere plaatsen zichtbaar toegenomen. Het betreft met name knelpunten in de voormalige gemeenten Schinnen en Nuth. De voorspellingen van de Vernieuwingsgroep zijn nu werkelijkheid geworden. Het project Buitenring is voor de provincie afgehandeld, maar het oplossen van knelpunten wordt helaas aan de gemeente overgelaten. Vele inwoners mijden de buitenring, evenals mensen uit de omliggende gebieden. Het gevolg veel sluipverkeer waar je het niet wilt hebben. De navigatiesystemen zijn ook nog niet ingesteld om de daarvoor aangewezen wegen te gebruiken. De inwoners van Beekdaelen moeten allemaal onnodig veel omrijden wat een extra stikstof uitstoot tot gevolg heeft. De fietsverbinding komende van Vaesrade richting Nuth is ook onverantwoord. **Graag hadden wij een toezegging dat dit alles nu adequaat opgepakt wordt en dat er voor gepleit wordt dat er een vrij liggend fietspad komt op het stukje van de N298 vanaf het Esso tankstation richting station.**

Het bedrag van 335.000,- euro van ProRail ter compensatie voor het sluiten van de NABO aan het Terschurenvoetpad is voor de realisering van een alternatieve fietsverbinding en wandelverbinding vanaf de Naamse Steen naar het Terschurenvoetpad. **We hadden graag een toezegging dat dit daar ook daadwerkelijk voor gebruikt wordt?**

Onze led verlichting kan op afstand gedimd worden. Na 23.00 uur gebeurd dit al. In meerdere gemeente worden rond die tijd de verlichting om en om uitgeschakeld. **Wij hadden graag een toezegging dat uitgezocht wordt wat de mogelijkheden zijn en dat we via een RIB hierover geïnformeerd worden?**

Inzake de parkeerproblematiek in de Jabeekerstraat en omgeving in Schinveld zal gekeken moeten worden of hier in overleg met de buurt oplossingen voor zijn. **Wij hadden graag een toezegging dat de wethouder dit gaat oppakken met omwonenden?**

Inzake de toeristenbelasting hebben de ondernemers rekening gehouden met de in de kadernota genoemde verhoging van 1,9%. In de begroting staat nu 3,1 %. Het is voor de meeste nu niet meer mogelijk om folders en dergelijk aan te passen. Het gaat weliswaar om een klein bedrag maar het leidt elke jaar tot extra werkzaamheden. Het zou een hele ontlasting zijn voor deze branche als de indexering om de drie jaar wordt aangepast op basis van de indexeringen over de afgelopen drie jaren.
Kan de wethouder een toezegging doen om te bekijken om de toeristenbelasting telkens voor drie jaren vast te stellen ingaande bij de volgende begroting.

Voorzitter ik wil afsluiten met de in onze ogen populistische motie van de VVD motie om de belastingdruk in 5 jaar terug te brengen naar het landelijk gemiddelde. Is mijn stelling juist: *"Als alle gemeenten dit voorstel zouden overnemen dan dan zakt het gemiddelde elk jaar en hoeven we uiteindelijk geen belasting meer te heffen!"*

tot zover in eerste instantie.